

ที่มา : สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ

(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) / กระทรวงการต่างประเทศ

สถานะข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔

นำเข้าข้อมูลโดย กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

สาธารณรัฐอินเดีย
Republic of India

ข้อมูลทั่วไป
ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ ทิศเหนือติดกับจีน เนปาล และภูฏาน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับปากีสถาน ทิศตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงใต้ติดกับมหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับเมียนมา ทิศตะวันออกติดกับบังกลาเทศ

พื้นที่

๓,๒๘๗,๒๖๓ ตารางกิโลเมตร

เมืองหลวง

กรุงนิวเดลี (New Delhi)

ประชากร

๑,๓๒๖,๐๙๓,๒๔๗ คน (กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ภูมิอากาศ

มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากมีพื้นที่กว้างใหญ่ ตอนเหนืออยู่ในเขตหนาว ขณะที่ตอนใต้อยู่ในเขตร้อน ทางเหนือมีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านคือ แม่น้ำสินธุและคงคา จึงอุดมสมบูรณ์กว่าตอนใต้ ซึ่งมีแต่แม่น้ำสายสั้น ๆ อุดมภูมิเฉลี่ยในที่ราบช่วงฤดูร้อน ประมาณ ๓๕ องศาเซลเซียส และฤดูหนาวประมาณ ๑๐ องศาเซลเซียส

ภาษาราชการ

ภาษาฮินดีเป็นภาษาที่ใช้โดยประชาชนส่วนใหญ่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในวงราชการและธุรกิจ นอกจากนั้น ยังมีภาษาท้องถิ่นอีกนับร้อยภาษา แต่ที่ใช้กันมากมี ๑๔ ภาษา อาทิ อูรดู เตลกู เบงกาลี ทมิฬ และปัญจาบี

ศาสนา

ฮินดู ร้อยละ ๘๐.๕ มุสลิม ร้อยละ ๑๓.๔ คริสต์ ร้อยละ ๒.๓ ซิกข์ ร้อยละ ๑.๙ อื่น ๆ (พุทธและเชน) ร้อยละ ๒.๕

วันชาติ

วันที่ ๒๖ มกราคม (Republic Day)

หน่วยเงินตรา รูปี (Rupee) (อัตราแลกเปลี่ยน ๑ รูปี เท่ากับประมาณ ๐.๔๑ บาท ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๔)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ๒.๘ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

(Official exchange rate)

รายได้ประชาชาติต่อหัว ๒,๑๐๐ เหรียญสหรัฐฯ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ร้อยละ ๔.๘๖ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

เกษตรกรรมที่สำคัญ ข้าว ข้าวสาลี เมล็ดพืชให้น้ำมัน ฝ้าย ปอกระเจา ชา อ้อย เลนทิล หัวหอม มันฝรั่ง ผลิตภัณฑ์จากนม แกะ แพะ สัตว์ปีก ปลา

อุตสาหกรรมที่สำคัญ ผ้าทอ เคมีภัณฑ์ การแปรรูปอาหาร เหล็กกล้า อุปกรณ์การคมนาคม ซีเมนต์ การทำเหมืองแร่ ปิโตรเลียม เครื่องจักร โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เกษษกรรม

บทบาทที่สำคัญ

- อินเดียมีบทบาทเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย ทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ
- อินเดียมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของเอเชีย รองจากจีน และญี่ปุ่น IMF คาดการณ์ว่าอินเดียจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ ๖.๓ แซงหน้าจีนในปี ๒๐๑๖

- นายกรัฐมนตรี นเรนทรา โมดี มีนโยบายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ อาทิ นโยบาย Make in India เพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ และนโยบาย Digital India เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน หน่วยงานราชการ และเตรียมพร้อมประชาชนสู่สังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการปฏิรูปการบริหารราชการให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

- ในด้านนโยบายต่างประเทศ อินเดียมีเป้าหมายสูงสุดในการเป็นสมาชิกถาวรของ UNSC ภายใต้การนำของ นายกรัฐมนตรี โมดี อินเดียส่งเสริมความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และพันธมิตรของสหรัฐฯ มากขึ้น เพื่อถ่วงดุลอำนาจจีนที่พยายามแผ่ขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียแปซิฟิก

- นายกรัฐมนตรี โมดี ดำเนินนโยบาย Act East Policy ส่งเสริมความสัมพันธ์กับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยส่งเสริมความเชื่อมโยงทางคมนาคม ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ

- จุดเด่นความสัมพันธ์ไทย-อินเดีย คือ ความสัมพันธ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม ความร่วมมือเป็นรูปธรรมในด้านการทหารและความมั่นคง ได้แก่ การลาดตระเวนร่วมทางเรือและกลไกคณะทำงานร่วมด้านความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ มีการจัดทำ FTA โดยมีสินค้าที่เร่งลดภาษี ๘๓ รายการที่มีผลบังคับใช้แล้ว โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจา FTA อย่างเต็มรูปแบบ (Comprehensive FTA) ซึ่งจะรวมเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจเข้าไว้ในความตกลงฉบับเดียวกัน

๑. ระบอบการปกครอง

สาธารณรัฐ (Federal Republic) อำนาจการปกครองแบ่งเป็น ๒๙ รัฐ (รัฐบาลอินเดียประกาศจัดตั้งรัฐใหม่เมื่อกรกฎาคม ๒๕๕๖ คือ รัฐเตลังคานา ซึ่งแยกจากรัฐอันธรประเทศ) และดินแดนสหภาพ (Union Territories) อีก ๗ เขต แยกศาสนาออกจากการเมือง (secular state) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายราม นาถ โกวินท์ (Ram Nath Kovind) เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และนายนเรนทรา โมดี (Shri Narendra Modi) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยทำพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๕ ของอินเดีย

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐอินเดีย

ความสัมพันธ์ทั่วไป

การทูต

ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับอินเดีย เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๙๐ โดยในระยะแรกเป็นระดับอัครราชทูต ต่อมา ได้ยกระดับขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูตเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๔๙๔ ปัจจุบันเอกอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐอินเดีย คือ นายชุตินทร คงศักดิ์ นอกจากนี้ ไทยยังมีสถานกงสุลใหญ่อีก ๓ แห่งด้วยกันที่เมืองกัลกัตตา (Kolkata) เมืองมุมไบ (Mumbai) และเมืองเจนไน (Chennai)

ขณะที่อินเดียมีสถานเอกอัครราชทูตที่กรุงเทพฯ และสถานกงสุลประจำจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนางสุจิตรา ทูไร (H.E. Ms. Suchitra Durai) เป็นเอกอัครราชทูตอินเดียประจำประเทศไทยเข้ารับตำแหน่งเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทยเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา เป็นปีที่ครบรอบ ๗๐ ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันด้วย

ในด้านการจัดทำความตกลงทวิภาคี ไทยและอินเดียมีการจัดทำความตกลงเพื่อขยายความร่วมมือระหว่างกันในหลากหลายสาขา สำหรับปัจจุบัน มีความตกลง และบันทึกความเข้าใจต่างๆ ซึ่งได้ลงนามแล้วทั้งหมดจำนวน ๓๑ ฉบับ และอยู่ระหว่างการเจรจาและปรับปรุงแก้ไขอีก ๑๐ ฉบับ

การเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและอินเดียมีความราบรื่นและใกล้ชิด ไม่มีประเด็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน ไทยดำเนินนโยบายมุ่งตะวันตก (Look West Policy) ซึ่งให้ความสำคัญกับอินเดีย ในฐานะมหาอำนาจและเป็นตลาดการค้าที่มีศักยภาพมากที่สุดในเอเชียใต้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย มุ่งตะวันออก (Look East Policy) ของอินเดียที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก

สำหรับกลไกความร่วมมือทวิภาคีที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมาธิการร่วมเพื่อความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission for Bilateral Cooperation - JC) จัดตั้งเมื่อปี ๒๕๓๒ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๕-๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย ในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย (ASEAN-India Commemorative Summit) ณ กรุงนิวเดลี เพื่อใช้โอกาสฉลองสถาปนาสาธารณรัฐอินเดียครั้งที่ ๖๙

ความมั่นคง

อินเดียให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยไทยและอินเดียได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคง (Joint Working Group on Security Cooperation - JWG) ซึ่งเป็นกลไกสำหรับการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้าน ความมั่นคง การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ฯลฯ

ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคง ด้านความมั่นคงครั้งที่ ๗ ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยได้หารือเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนด้านข่าวกรอง (Intelligence Exchange) การต่อต้านการก่อการร้ายและการค้าอาวุธ (Terrorism and Arms Smuggling) เป็นต้น

ด้านการทหาร ไทยและอินเดียมีการลาดตระเวนร่วมระหว่างกองทัพเรือ ตลอดจนการฝึกซ้อมระหว่างทหารเรือ ทหารบก และทหารอากาศ ไทยและอินเดียมีการลาดตระเวนร่วมระหว่างกองทัพเรือ ตลอดจนการฝึกซ้อมระหว่าง กองทัพบก กองทัพเรือ (ภายใต้รหัส “ไมตรี”) และ กองทัพอากาศ (ภายใต้รหัส “สยาม-ภารตะ”) และได้จัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงระหว่างกระทรวงกลาโหมสองฝ่ายครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๕๔

และการเดินทางเยือนอินเดีย ของพลเอก สุกำพล สุวรรณทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในเดือน ธันวาคม ๒๕๕๔ และ ๒๑-๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยทั้งสองได้ย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างกัน ในด้านการลาดตระเวนทางเรือ และฝ่ายไทยแสดงความสนใจที่เรียนรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัยและพัฒนาอาวุธ ของอินเดีย พร้อมเสนอให้มีการฝึกซ้อมผสมมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกลาโหมอินเดียมีกำหนดเยือน ไทยวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ตามคำเชิญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่ได้เลื่อนการเยือนออกไป

ไทยและอินเดียได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านกลาโหม (MoU on Defense Cooperation) ในระหว่างการเยือนของนายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งครอบคลุมการแลกเปลี่ยนข้อมูลความร่วมมือในการฝึกอบรมการจัดกิจกรรม และความร่วมมือ ด้านช่วยเหลือมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ

เศรษฐกิจ

ด้านการค้า

การค้า อินเดียเป็นตลาดที่มีศักยภาพและใหญ่ที่สุดในเอเชียใต้ โดยการค้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ต่อเนื่อง มูลค่าการค้ารวมสองฝ่ายระหว่างเดือนมกราคม-พฤศจิกายน ๒๕๖๒ มีมูลค่า ๑๑,๓๑๑.๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีมูลค่าการส่งออก ๖,๘๑๔.๓๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีมูลค่าการนำเข้า ๔,๔๙๖.๘๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า ๒,๓๑๗.๔๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เม็ดพลาสติก รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง

สินค้านำเข้าจากอินเดียที่สำคัญ คือ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์

การค้าไทย-อินเดียในยุคสมัยปัจจุบันมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ ไทยและ อินเดียลงนามความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างกัน โดยเริ่มลดภาษีในกรอบ Early Harvest Scheme สำหรับสินค้า ๘๓ รายการตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ (ภาษีเหลือร้อยละ ๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙) รวมถึงความตกลงเขตการค้า เสรีอาเซียน-อินเดีย ที่มีผลตั้งแต่ปี ๒๕๕๓

ความตกลง FTA ไทย-อินเดีย

ไทยและอินเดียได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (FTA) ไทย-อินเดีย เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยสาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ จะครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ โดยได้มีการเร่งลดภาษีสินค้าบางส่วน ทันที (Early Harvest Scheme: EHS) ไทยและอินเดียได้ยกเลิกภาษีสินค้าจำนวน ๘๒ รายการ (ต่อมาเพิ่ม เป็น ๘๓ รายการ) เช่น เงาะ ลำไย มังคุด ทุเรียน ข้าวสาลี อาหารทะเลกระป๋อง อัญมณีและเครื่องประดับ (พลอยสี) เม็ดพลาสติก เครื่องปรับอากาศ พัดลม ตู้เย็น เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ บอลล์แบร์ริง และส่วนประกอบ ของเครื่องยนต์ เป็นต้น ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ โดยลดภาษีเป็นร้อยละ ๐ ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๔๙ และเมื่อ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ได้มีการลงนามพิธีสารเพิ่มรายการสินค้าใน EHS ๑ รายการ

ความตกลง FTA อาเซียน-อินเดีย

เมื่อปี ๒๕๔๕ ผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดียเห็นชอบให้มีการเจรจาจัดตั้งเขต การค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย และในปี ๒๕๔๖ ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทาง เศรษฐกิจที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ (Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation between ASEAN and India) เพื่อเป็นกรอบแนวทางและแผนงานในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย

ที่จะครอบคลุมถึงการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และกลไกระงับข้อพิพาท รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในการอำนวยความสะดวก โดยเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเป็น ฉบับแรก

ทั้งสองฝ่ายเริ่มเจรจาความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าและความตกลงว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ซึ่งต่อมา ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ ๗ ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้มีลงนามความตกลงดังกล่าวและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และความตกลงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓

ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้า ประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ (บรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ไทย) และอินเดียจะยกเลิกภาษีศุลกากรของสินค้าโดยรวมประมาณร้อยละ ๘๐ ของรายการสินค้าภายในปี ๒๕๕๙ ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม) จะยกเลิกภาษีภายในปี ๒๕๖๔ ส่วนฟิลิปปินส์และอินเดียจะยกเลิกภาษีภายในปี ๒๕๖๒

ทั้งนี้ อาเซียนและอินเดียได้ลงนามให้สัตยาบันความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย ในสาขาบริการและการลงทุน ซึ่งได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ด้านการลงทุน

การลงทุน มูลค่าการลงทุนของไทยในอินเดียเป็นลำดับที่ ๔ ในกลุ่มอาเซียนรองจากสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีบริษัทไทยที่ลงทุนในอินเดียในสาขาเกษตรและผลิตผลการเกษตร อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์ และการให้บริการทางการเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ ฝ่ายไทยอยู่ระหว่างการขออนุมัติจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่เมืองมุมไบ

การลงทุนของอินเดียในไทยยังมีมูลค่าไม่มาก แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโครงการขนาดกลางและขนาดใหญ่ การลงทุนจากอินเดียที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI มีหลายสาขา อาทิ สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร แร่และเซรามิก สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์ เหล็กและเครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์และกระดาษ

สำหรับการลงทุนในประเทศอินเดีย ธุรกิจสปาไทยและนวดไทยได้รับความนิยมมาก โดยที่ผ่านมามีการจ้างผู้บำบัด หรือที่เรียกกันในไทยว่า เธอราพีสต์ (therapist) ชาวไทยไปทำงานในสปาตามโรงแรมใหญ่ และสปาระดับกลางในอินเดีย จนกระทั่งเมื่อปี ๒๕๕๕ รัฐบาลอินเดียได้เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบเรื่องการจ้างงานชาวต่างชาติ ที่มีเงื่อนไขใหม่โดยกำหนดให้ค่าตอบแทนตามสัญญาจ้างคนต่างชาติผู้นั้นจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕ หมื่นเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี หรือประมาณ ๘ แสนบาทต่อปี ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นยังคงเป็นไปได้ยากในทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการในอินเดียจะจ้างเธอราพีสต์จากไทยเข้าไปทำงานในอินเดียอย่างถูกกฎหมายด้วยอัตราค่าจ้างดังกล่าว ยกเว้นแต่จะเป็นผู้มีทักษะความชำนาญระดับยอดเยี่ยมจริงๆ

ดังนั้น ช่องทางในการส่งออกแรงงานผู้บำบัดของไทยโดยถูกกฎหมายจึงถูกปิด แต่ยังคงมีช่องทางโอกาสอื่น ๆ สำหรับสปาไทยและผลิตภัณฑ์สปาจากไทยในอินเดีย นอกจากนี้ ตลาดอินเดียมีความอ่อนไหวต่อราคาสูง ลูกค้านางรายเปรียบเทียบกับราคากับร้านนวดที่พบได้ทั่วไปตามท้องถนนในกรุงเทพฯ หรือพัทยา ซึ่งส่วนใหญ่ย่อมจะคิดค่าบริการต่ำกว่า ปัจจุบันนี้ยังมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์สปาจากไทยด้วย โดยมีคู่แข่งเป็นผลิตภัณฑ์อายุรเวชของอินเดีย ซึ่งมักมีราคาต่ำกว่าและคุณภาพแตกต่างกันไป

โดยสรุป การลงทุนโดยตรงในอินเดียยังเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติหากไม่มีหุ้นส่วนท้องถิ่นที่ไว้วางใจได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าสนใจคือ การส่งออก know-how ด้านการบริหารจัดการ หรือรับจัดฝึกอบรมด้านการบริการให้กับผู้ประกอบการอินเดียและเธอราพีสต์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นการยกระดับผู้บำบัดชาวไทยจากแรงงานสู่ผู้ฝึกสอนที่มีทักษะความเชี่ยวชาญและหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะตามมา เช่น การทำงานโดยผิดกฎหมายและการลักลอบหรือถูกบังคับให้ค้าบริการทางเพศ เป็นต้น

การลงทุนของไทยในอินเดีย บริษัทไทยที่ลงทุนในอินเดีย เช่น กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ (อาหาร-สัตว์น้ำ อาหารสัตว์ปีก เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด) บริษัทเดลตา อิเล็กทรอนิกส์ (ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสำรองไฟฟ้า) ธนาคารกรุงไทยจำกัด บริษัทอิตัลไทย (ก่อสร้างทางหลวง ทางรถไฟ เขื่อน) บริษัทเอสซีจี (ธุรกิจ-จัด

จำหน่าย) บริษัทไทยซัมมิท (ชิ้นส่วนยานยนต์) บริษัท ไทยยูเนียนโพรเซสโปรดักส์ จำกัด (ผลิตและส่งออกอาหารกุ้งและกุ้งแช่แข็ง) บริษัทเมเจอร์ซีทีเพล็กซ์กรุ๊ป (ธุรกิจโบว์ลิง) และบริษัท พลุกษาเรียล เอสเตท (หมู่บ้านจัดสรร)

ความร่วมมือด้านความเชื่อมโยง

ไทยและอินเดียได้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระหว่างไทยและอินเดียกับอาเซียนแบบรอบด้านทั้งทางบก เรือ และอากาศ สนับสนุนการสร้างถนนหลวงสามฝ่าย ไทย-เมียนมา-อินเดีย และการเชื่อมโยงอินเดียกับท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมที่เมืองทวาย โดยทั้งสองฝ่ายได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมว่าด้วยการเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐาน (Working Group on Connectivity and Infrastructure) เพื่อผลักดันความร่วมมือดังกล่าวให้มีผลเป็นรูปธรรม ซึ่งได้มีการจัดการประชุมคณะทำงานฯ ขึ้นที่ประเทศอินเดียโดยฝ่ายอินเดียได้แสดงความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายในเมียนมา โดยไทยและเมียนมาได้ลงนาม MOU on the Comprehensive Development in the Dawei Special Economic Zone และ Related Projected Areas แล้ว

นอกจากนี้ ได้หารือเพิ่มเติมจากการประชุมคณะทำงานถนนสามฝ่ายในความเป็นไปได้ที่จะขยายความร่วมมือจากโครงการนี้ เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงในกรอบ EWEC และ GMS และเห็นพ้องที่จะจัดสัมมนาเกี่ยวกับโครงการทวายและการส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกัน

ด้านวัฒนธรรมและวิชาการ

ไทยและอินเดียมีความผูกพันด้านวัฒนธรรมกันมาตั้งแต่โบราณ โดยในรัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิ และในปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีจากอินเดียยังคงมีอิทธิพลสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย ทั้งทางด้านศาสนา ภาษา วรรณกรรม และศิลปะแขนงต่าง ๆ

รัฐบาลไทยได้เคยเชิญนายรพินทรนาถ ฐากูร (Rabindranath Tagore) นักคิดและกวีที่มีชื่อเสียงของอินเดียซึ่งเป็นชาวเอเชียคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลมาเยือนไทยเมื่อปี ๒๔๖๐ ซึ่งต่อมารพินทรนาถ ฐากูร ได้เขียนกวีนิพนธ์ชื่นชมประเทศไทยและนำไปสู่การจัดตั้งอาศรมวัฒนธรรม ไทย-ภารตะในประเทศไทย

ในปี ๒๕๐๐ รัฐบาลไทยได้สร้างวัดไทยที่พุทธคยาขึ้น เพื่อฉลองวาระ กึ่งพุทธกาล ตามคำเชิญของรัฐบาลอินเดีย โดยวัดดังกล่าวสร้างในแบบสถาปัตยกรรมไทย เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยในอินเดีย และปัจจุบันได้มีวัดไทยในอินเดีย หลายแห่งและมีพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่นิยมเดินทางไปสักการะสังเวชนียสถานในอินเดียเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ไทยและอินเดีย ถือได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ในระดับประชาชนที่แน่นแฟ้น ปัจจุบันมีชาวไทยเชื้อสายอินเดียในประเทศไทยประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน และมีการก่อตั้งสมาคมต่าง ๆ โดยชาวไทยเชื้อสายอินเดียที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย อาทิ หอการค้าไทย-อินเดีย อาศรมวัฒนธรรมไทย-ภารตะ สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-อินเดีย สมาคมซิกข์แห่งประเทศไทย สมาคมฮินดูธรรมสภา สมาคมฮินดูสมาช (Hindusamaj) แห่งประเทศไทย สมาคมสตรีอินเดีย เป็นต้น

ไทยและอินเดียได้จัดทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรม ตั้งแต่ ปี ๒๕๑๐ ทั้งนี้ ในระหว่างการเยือนอินเดียของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีไทย ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามแผนปฏิบัติการ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมและความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับประชาชน

นอกจากนี้ หน่วยงานไทยยังได้จัดโครงการในลักษณะต่อเนื่อง เพื่อเผยแพร่ความเป็นไทยและสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างประชาชนของสองประเทศ อาทิ การอัญเชิญกุฐินพระราชทานไปทอดถวายที่อินเดียเป็นประจำทุกปี การจัดงาน Destination Thailand/Taste of Thailand เป็นต้น

ความร่วมมือในกรอบพหุภาคี

ไทยและอินเดียให้ความสำคัญกับความร่วมมือระดับภูมิภาค และเป็นสมาชิกกรอบความร่วมมือพหุภาคีระหว่างกัน หลายกรอบ ที่สำคัญ อาทิ East Asia Summit : EAS / ASEAN Regional Forum : ARF / BIMSTEC / Mekong-Ganga Cooperation : MGC / India Ocean Rim Association for Regional Cooperation IOR-ARC / World Trade Organization : WTO / และองค์การสหประชาชาติ : UN

๔. ความตกลงที่สำคัญระหว่างไทยกับอินเดีย

ความตกลงที่ได้มีการลงนามไปแล้ว

๑. สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลสยามกับรัฐบาลอินเดียเพื่อส่งเสริมการค้าติดต่อทางพาณิชย์ระหว่างพม่าของอังกฤษกับอาณาเขตของเชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน (สัญญาเชียงใหม่) (ปี พ.ศ. ๒๔๑๗)
๒. ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลอินเดียว่าด้วยบริการเดินอากาศ (ปี พ.ศ. ๒๔๙๙)
๓. หนังสือแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลอินเดียว่าด้วยบริการเดินอากาศ (ปี พ.ศ. ๒๔๙๙)
๔. หนังสือแลกเปลี่ยนซึ่งถือเป็นความตกลงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐอินเดียเกี่ยวกับห้องโถงสินค้าที่ดำเนินการโดยสถานทูตอินเดีย (ปี พ.ศ. ๒๕๐๕)
๕. ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดียว่าด้วยเขตทางทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามันจากจุด ๗ ไปยังจุดร่วมสามฝ่าย (จุดที่) ระหว่างประเทศไทย อินเดีย พม่า (ปี พ.ศ. ๒๕๐๖)
๖. ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งอินเดียว่าด้วย บริการเดินอากาศระหว่างอาณาเขตของแต่ละฝ่ายและพ้นจากนั้นไป (ปี พ.ศ. ๒๕๐๗)
๗. ความตกลงทางการค้า (ปี พ.ศ. ๒๕๑๑)
๘. ความตกลงว่าด้วยการบริการเดินอากาศ (ปี พ.ศ. ๒๕๑๒)
๙. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรม (ปี พ.ศ. ๒๕๒๐)
๑๐. ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (ปี พ.ศ. ๒๕๒๘)
๑๑. ปฏิญญารุงเทพว่าด้วยว่าด้วยการจัดตั้งกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ BIST-EC (พ.ศ.๒๕๔๐)
๑๒. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของไทยและอินเดีย (ปีพ.ศ. ๒๕๔๐)
๑๓. ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (ปี พ.ศ. ๒๕๔๓)
๑๔. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๓)
๑๕. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๔)
๑๖. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕)
๑๗. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการสำรวจและใช้ประโยชน์จากอวกาศส่วนนอก (ปีพ.ศ. ๒๕๔๕)
๑๘. โครงการความร่วมมือด้านเทคโนโลยีชีวภาพระหว่างศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติของไทย และกรมเทคโนโลยีชีวภาพของอินเดีย (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕)

๑๙. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีการเกษตร และเศรษฐกิจการเกษตร (ปีพ.ศ. ๒๕๔๖)
๒๐. กรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย - อินเดีย (ปี พ.ศ. ๒๕๔๖)
๒๑. ความตกลงด้านความร่วมมือทางการท่องเที่ยว (ปี พ.ศ. ๒๕๔๖)
๒๒. ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและหนังสือเดินทางราชการ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๖)
๒๓. สนธิสัญญาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมายในเรื่องทางอาญา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๗)
๒๔. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา ไทย-อินเดีย (ปี พ.ศ. ๒๕๔๘)
๒๕. บันทึกความตกลงว่าด้วยมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างจังหวัดภูเก็ตกับเมือง พอร์ตแบลร์ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๘)
๒๖. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านพลังงานหมุนเวียน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๐)
๒๗. แผนปฏิบัติการว่าด้วยการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระหว่างปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๐)
๒๘. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการก่อตั้งมหาวิทยาลัยนานาชาติ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒๙. อนุสัญญาเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างไทยกับอินเดีย (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘)
๓๐. การแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘)
๓๑. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการแต่งตั้งตำแหน่งอาจารย์ด้านแพทย์โบราณอินเดีย ระหว่างมหาวิทยาลัยรังสิต กับกระทรวงสาธารณสุขและการแพทย์แผนโบราณอินเดีย

๕. การเยือนที่สำคัญ

ฝ่ายไทย

พระราชวงศ์

- ๑๐ - ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๐ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย ในฐานะอาคันตุกะของรองประธานาธิบดีอินเดีย
- ๗ - ๒๑ เมษายน ๒๕๓๕ - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๒๑ - ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๙ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย (หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์) อย่างเป็นทางการ
- ๒๙ พฤศจิกายน - ๑ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย ธันวาคม ๒๕๓๙ อย่างเป็นทางการเพื่อทรงร่วมพิธีมอบรางวัล UNEP Sasakawa Environment Prize
- ๒๓ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๑ - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ พร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) และหม่อมเจ้าหญิงสิริวัณณวรี มหิดล (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของรองประธานาธิบดีอินเดีย
- ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ ทรงวางศิลาฤกษ์ ณ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์เมืองกุสินารา รัฐอุตตรประเทศ
- ๒ - ๑๒ เมษายน ๒๕๔๔ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียเป็นการส่วนพระองค์

- ๒๖ - ๓๑ มกราคม ๒๕๔๗ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนกรุงนิวเดลี เพื่อทรงร่วมการสัมมนา “International Conference on Biodiversity and Natural Products: Chemistry and Medical Application” และทรงบรรยายทางวิชาการในการสัมมนาดังกล่าว
- ๑๙ - ๒๖ พฤศจิกายน - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือน๒๕๔๗ กรุงนิวเดลี เพื่อทรงเข้าร่วมการประชุม “International Conference on Chemistry Biology Interface : Synergy New Frontiers”
- ๒๗ กุมภาพันธ์ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘ ทางการตามคำกราบบังคมทูลเชิญของรองประธานาธิบดีอินเดีย
- ๑๘-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย เพื่อทรงรับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล Indira Gandhi Prize for Peace, Disarmament and Development
- ๒๑ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนเมืองบังคาลอร์ และกรุงนิวเดลี เพื่อทรงเข้าร่วมการประชุม Third World Organization for Women in Science (TWOWS) Third General Assembly and International Conference
- ๑๐ - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย พร้อมด้วยคณะนักวิจัยจากสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และคณะของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย เพื่อทอดพระเนตรกิจการของบริษัท Shantha Biotechnics Limited ณ เมืองไฮเดอราบาด ในวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๙
- ๘-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อทรงเข้าร่วมการประชุมกับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) ณ กรุงนิวเดลี
- ๕ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๐ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย ในฐานะอาคันตุกะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินเดีย โดยเสด็จฯ เยือนกรุงนิวเดลี รัฐคุชราต รัฐกรณาฏกะ รัฐเบงกอลตะวันตก และรัฐทมิฬนาฑู
- ๘ - ๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ เพื่อทรงเปิดนิทรรศการภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ “Bharata In Reflection” และทรงระนาดเอกเบิกโรงการแสดงโขนไทยสู่แดนรามายณะเพื่อเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบ ๖๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-อินเดีย
- ๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐ - พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย เพื่อทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโครงการฉลองมหามงคลพุทธธาธรรมหาราชชยันตี ณ วัดไทยพุทธคยาอินเดีย เมืองคยา รัฐพิหาร

- ๑๗-๒๒ มีนาคม ๒๕๕๑ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการในฐานะอาคันตุกะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินเดียโดยเสด็จฯ เยือนกรุงนิวเดลี รัฐมหาราษฏระ รัฐทมิฬนาฑู และพอนดิเชอร์รี
- ๑๔-๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนกรุงนิวเดลีและเมืองไฮเดอราบาด เพื่อทรงรับการถวายรางวัล Special Award Fellowship in the World Academy of Art and Science และเข้าร่วมการประชุม“The Anthropocene Crisis: Perils and Possibilities in the ๒๑st Century” ตามคำกราบทูลเชิญของประธาน World Academy of Art and Science
- ๑-๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย (รัฐอัสสัมและกรุงนิวเดลี) อย่างเป็นทางการ
- ๑๗-๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย (เมืองเจนไนพอนดิเชอร์รี และกรุงนิวเดลี) และเพื่อทรงเป็นองค์ประธานในพิธีและพระราชทานรางวัลให้แก่ ศาสตราจารย์ Satya Vrat Shastri ในงาน 42nd Jnanpith Award (รางวัลสาขาวรรณกรรมสูงสุดของอินเดีย) ที่กรุงนิวเดลี
- ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ ทรงทำการบินเครื่องบินพระที่นั่งเที่ยวบินพิเศษมหากุศล ในการนำคณะพุทธศาสนิกชนจำนวน ๑๒๐ คน จาริกกราบสักการะพุทธสังเวชนียสถาน ณ ตำบลพุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ สาธารณรัฐอินเดียเนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปีการก่อตั้งบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน)
- ๗-๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในรัฐกรณาฏกะ รัฐมหาราษฏระ และกรุงนิวเดลี
- ๗-๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในรัฐกรณาฏกะ รัฐมหาราษฏระ และกรุงนิวเดลี
- ๗-๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย
- ๑๙-๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ เยือนอินเดีย เพื่อร่วมการประชุมประจำปีกับสำนักงานองค์การอนามัยโลกประจำภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๒๐-๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จเยือนสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อทรงร่วมการประชุมประจำปีกับสำนักงานองค์การอนามัยโลกประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทรงปรึกษาหารือทบทวนผลงานของปี ๒๕๖๐ รวมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานของปี ๒๕๖๑ ถึงปี ๒๕๖๔ ในฐานะที่สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เป็นศูนย์ความร่วมมือขององค์การอนามัยโลก ณ กรุงนิวเดลี

รัฐบาล

นายกรัฐมนตรี

- ๒๘ มีนาคม - ๑ เมษายน ๒๕๓๒ - พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เยือนอินเดีย ซึ่งเป็นการเยือนอย่างเป็นทางการครั้งแรกของนายกรัฐมนตรีไทย
- ๒๖ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ - พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ - พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ - พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เยือนอินเดีย (working visit)
- ๒๕ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ - พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ - นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เยือนอินเดีย เพื่อเข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำ BIMSTEC ครั้งที่ ๒ ที่กรุงนิวเดลี
- ๔ - ๕ เมษายน ๒๕๕๔ - นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๒๔ - ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ - นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๒๐-๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ - นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเยือนอินเดียเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน-อินเดีย สมัยพิเศษ
- ๑๖-๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ - พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ ในฐานะแขกของรัฐบาลอินเดีย
- ๒๔-๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ - พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย ในโอกาส ๒๕ ปี ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย และร่วมงานวันสถาปนาอินเดียครั้งที่ ๖๙

ฝ่ายอินเดีย

รัฐบาล

นายกรัฐมนตรี

- ๗ - ๑๐ เมษายน ๒๕๓๖ - นายพี วี นาราสิงหะ ราว เยือนไทยอย่างเป็นทางการ
- ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ - นายอตัล พิหารี วัชปายี เดินทางแวะผ่านไทย หลังการประชุมสุดยอดอาเซียนที่กัมพูชา และได้หารือข้อราชการกับนายกรัฐมนตรี ที่กระทรวงการต่างประเทศ
- ๘ - ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๖ - นายอตัล พิหารี วัชปายี เยือนไทยอย่างเป็นทางการ
- ๓๐-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ - นายมานโมฮัน ซิงห์ เยือนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอด BIMSTEC ครั้งที่ ๑
- ๒๓-๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ - นายมานโมฮัน ซิงห์ เยือนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๕ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ - นางศุขมา สวราช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินเดียเยือนไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการร่วมเพื่อความร่วมมือทวิภาคี ไทย - อินเดีย ครั้งที่ ๗ และเข้าร่วมการประชุม World Sanskrit Conference ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน
- ๓-๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ - นายเอ็ม ฮามิต อันซารี รองประธานาธิบดีสาธารณรัฐอินเดีย พร้อมด้วย ชัลมา อันซารี ภริยา และคณะ เยือนไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะแขกของรัฐบาล ตามคำเชิญของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

๒๖-๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ - นางนิรมล สิตารามัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐอินเดีย เยือน
ไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะแขกของกระทรวงกลาโหม และเข้าเยี่ยมคารวะ
พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

ที่มา: กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ

www.moc.go.th

www.ipu.org

www.cia.gov

D:y/อินเดีย/ข้อมูลทั่วไป ม.ค.๖๔/ณรงค์ศักดิ์

ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภาไทย-สาธารณรัฐอินเดีย

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยและรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียอยู่ในระดับดี กล่าวคือ รัฐสภาของทั้งสองประเทศได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกัน ดังนี้

ฝ่ายไทย

- ๓ - ๗ เมษายน ๒๕๒๘ - นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภา และคณะรวม ๔ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดียอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาอินเดีย
- ๑๒ - ๑๗ เมษายน ๒๕๓๖ - นายเจริญ คันธวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะรวม ๑๖ คน เดินทางไปร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๘๙ ณ กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย
- ๒๐ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ - ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎร และคณะรวม ๑๓ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๓๑ มกราคม - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ - นายสุธรรม แสงประทุม รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒ และคณะ รวม ๑๕ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๒๘ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ - นายบุญทัน ดอกไธสง รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒ และคณะรวม ๑๓ คน เดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานสาธารณรัฐอินเดีย
- ๒๑ - ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ - นายสหัส พินทุเสนีย์ รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒ และคณะรวม ๔ คน เดินทางไปร่วมประชุมเฉลิมฉลอง ๕๐ ปี รัฐสภาอินเดีย
- ๑๑ - ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ - นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร และคณะรวม ๑๐ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดียอย่างเป็นทางการ
- ๕ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ - นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ และคณะรวม ๑๙ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดีย
- ๑๒ - ๑๘ กันยายน ๒๕๔๘ - นายสุชาติ ตันเจริญ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑ และคณะรวม ๒๐ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดีย
- ๑๘ - ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ - นายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร และคณะรวม ๑๕ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดีย
- ๒๙ สิงหาคม - ๓ กันยายน ๒๕๕๕ - นายกฤษ อาทิตย์แก้ว ประธานกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-อินเดียและคณะรวม ๑๑ คน เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐอินเดีย

ฝ่ายสาธารณรัฐอินเดีย

- ๓๐ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ - ดร. บัล राम จักการ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรของสาธารณรัฐอินเดีย และคณะรวม ๗ คน เดินทางมาเยือนประเทศไทย ในฐานะแขกของรัฐสภาไทย
- พฤศจิกายน ๒๕๓๒ - ดร. นาขมา เฮ็บตุลลาร์ รองประธานราชสภาของสาธารณรัฐอินเดีย เดินทางมาเยือนประเทศไทย และเข้าเยี่ยมคารวะ นายบุญชนะ อັตถากร รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒

- ตุลาคม ๒๕๓๓ - นายพี อาร์ คินเดียห์ ประธานสภาแห่งรัฐเมฆาลัย สาธารณรัฐอินเดีย เดินทางมาเยือนประเทศไทย และเข้าเยี่ยมคารวะ นายบุญชนะ อุตถากร รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒
- มกราคม ๒๕๓๕ - นาย S. Mallikarjunaiah รองประธานสภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐอินเดีย เดินทางมาเยือนประเทศไทย และเข้าเยี่ยมคารวะ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๕-๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ - นาย Purno Agitok Sangma ประธานโลกสภาสาธารณรัฐอินเดีย และคณะ รวม ๑๑ คน เดินทางมาเยือนประเทศไทย อย่างเป็นทางการ
- ๒๘-๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ - นาง Kavali Prathibha Bharathi ประธานสภาผู้แทนราษฎร รัฐอานธรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย เดินทางมาเยือนประเทศไทย และเข้าเยี่ยมคารวะนายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๔
- ๒๐-๒๒ กันยายน ๒๕๔๔ - นาย Charanjit Singh Atwal ประธานสภาผู้แทนราษฎรรัฐปัญจาบ สาธารณรัฐอินเดีย เดินทางมาเยือนประเทศไทย และเข้าเยี่ยมคารวะนายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๔
- ๘-๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๖ - นายอภูล พิหารี วาซเปยี นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐอินเดียและคณะ ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ และนายกรัฐมนตรีสภาสาธารณรัฐอินเดียได้กล่าวสุนทรพจน์ ณ ห้องประชุมรัฐสภาไทยในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖
- ๒๖-๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๗ - นาย Mata Prasad Pandey ประธานสภาผู้แทนราษฎรรัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย และคณะ รวม ๒ คน เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

นอกจากนี้ รัฐสภาไทยและรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียยังมีความสัมพันธ์ในระดับพหุภาคีในรูปการเป็นภาคีสมาชิกสหภาพรัฐสภา (Inter - Parliamentary Union: IPU) ร่วมกัน ฉะนั้นการพบปะระหว่างสมาชิกรัฐสภาของทั้งสองประเทศจะกระทำในโอกาสที่คณะผู้แทนรัฐสภาเดินทางเข้าร่วมการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศในองค์การดังกล่าว ดังนี้

ฝ่ายสาธารณรัฐอินเดีย

- ๒๗-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ - นางมีรา คุมาร์ ประธานโลกสภาพร้อมคณะฯ รวม ๑๙ คนได้เดินทางมาเข้าร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา (IPU) ครั้งที่ ๑๒๒ ณ กรุงเทพมหานครซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ รวมทั้งเข้าเยี่ยมคารวะ นายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดีย

ชื่อของรัฐสภา

รัฐสภาหรือสังสัท (Parliament)

ระบบรัฐสภา

สองสภา (Bicameral)

สภาที่หนึ่ง

สภาผู้แทนราษฎรหรือโลกสภา (Lok Sabha/House of the People)

จำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ

๕๔๕ คน

จำนวนสมาชิกปัจจุบัน

๕๔๓ คน เป็นชาย ๔๖๕ คน หญิง ๗๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๖)

อายุของสภา

๕ ปี

ระบบการเลือกตั้ง

- สมาชิกจำนวน ๕๔๓ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๕๔๓ เขต แต่ละเขตมีผู้แทนได้หนึ่งคน
ทั้งนี้ สมาชิกประเภทนี้รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีจำนวนไม่เกิน ๕๕๐ คน โดยเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งในเขตรัฐ (States) จำนวนไม่เกิน ๕๓๐ คน และมาจากเขตดินแดนสหภาพ (Union Territories) จำนวนไม่เกิน ๒๐ คน
- สมาชิกจำนวน ๒ คน (ไม่เกิน ๒ คน) มาจากการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีจากชุมชนแองโกล-อินเดีย หากประธานาธิบดีเห็นว่าชุมชนดังกล่าวไม่มีตัวแทนในจำนวนที่พอเพียงในสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด

๑๑ เมษายน ๒๕๖๒ ถึง ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ประธานโลกสภา

H.E. Mr. Om Birla (ได้รับเลือกตั้งเมื่อ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒)

(Speaker of Lok Sabha)

เลขาธิการโลกสภา

Mr. Utpal Kumar Singh (ได้รับแต่งตั้งเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓)

ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่ง
๑. Bharatiya Janata Party (BJP)	๓๐๓
๒. Indian National Congress (INC)	๕๒
๓. Dravida Munnetra Kazhagam (DMK)	๒๓
๔. All India Trinamool Congress (AITC)	๒๒
๕. Yuvajana Sramika Rythu Congress Party (YSRCP)	๒๒
๖. Shiv Sena (SS)	๑๘
๗. Janata Dal (United) (JD(U))	๑๖
๘. Biju Janata Dal (BJD)	๑๒
๙. Bahujan Samaj Party (BSP)	๑๐
๑๐. Telangana Rashtra Samithi (TRS)	๙
๑๑. Lok Jan Shakti Party (LJSP)	๖
๑๒. Nationalist Congress Party (NCP)	๕
๑๓. Samajwadi Party (SP)	๕
๑๔. Communist Party of India (Marxist) (CPI (M))	๓
๑๕. Indian Union Muslim League (IUML)	๓
๑๖. Jammu and Kashmir National Conference (JKNC)	๓
๑๗. Telugu Desam Party (TDP)	๓

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่ง
๑๘. Apna Dal (Soneylal)	๓
๑๙. All India Majlis-E-Ittehadul Muslimeen (AIMIM)	๓
๒๐. Communist Party of India (CPI)	๓
๒๑. Shiromani Akali Dal (SAD)	๒
๒๒. All India Anna Dravida Munnetra Kazhagam (AIADMK)	๒
๒๓. Aam Aadmi Party (AAP)	๒
๒๔. All India United Democratic Front (AIUDF)	๒
๒๕. AJSU Party (AJSU)	๒
๒๖. Naga Peoples Front (NPF)	๒
๒๗. Mizo National Front (MNF)	๑
๒๘. Janata Dal (Secular) (JD(S))	๑
๒๙. Jharkhand Mukti Morcha (JMM)	๑
๓๐. Viduthalai Chiruthaigal Katchi (VCK)	๑
๓๑. Sikkim Krantikari Morcha (SKM)	๑
๓๒. Kerala Congress (M) (KC(M))	๑
๓๓. Nationalist Democratic Progressive Party (NDPP)	๑
๓๔. National People's Party (NPP)	๑
๓๕. Revolutionary Socialist Party (RSP)	๑
๓๖. Rashtriya Loktantrik Party (RLP)	๑
๓๗. ผู้สมัครอิสระ	
รวม	๕๔๓

สภาที่สอง

วุฒิสภาหรือราชยสภา (Rajya Sabha / Council of States)

จำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ

๒๔๕ คน

จำนวนสมาชิกปัจจุบัน

๒๔๑ คน เป็นชาย ๒๑๔ คน หญิง ๒๗ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๐)

ระบบการเลือกตั้ง

๑. สมาชิกจำนวน ๒๓๓ คน มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมในระบบสัดส่วน โดยสถานิติบัญญัติของรัฐ (States) และของดินแดนสหภาพ (Union Territories) โดยแต่ละรัฐหรือดินแดนสหภาพมีผู้แทนได้หนึ่งถึงสามสิบเอ็ดคนตามจำนวนประชากร

๒. สมาชิกจำนวน ๑๒ คน มาจากการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

อายุของสภา

๖ ปี โดยทุก ๒ ปี จะเลือกตั้งใหม่จำนวน ๑ ใน ๓

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด

๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ และ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ประธานราชยสภา

H.E. Mr. M.Venkaiah Naidu
(สาบานตนเข้ารับตำแหน่งเมื่อ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๐)

(Chairman of Rajya Sabha)

เลขาธิการราชยสภา

Mr. Desh Deepak Verma (ได้รับแต่งตั้งเมื่อ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐)